

Informacja

na temat postępów w realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2025-2028” w roku 2025

Kędzierzyn-Koźle, kwiecień 2026 r.

WPROWADZENIE

Zgodnie z zapisami art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Nowy gminny program opieki nad zabytkami miasta Kędzierzyn-Koźle obejmujący lata 2025-2028 został przyjęty Uchwałą Nr XXIII/224/26 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 stycznia 2026 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2025-2028” (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2026 r. poz. 367). Niniejsza informacja stanowi sprawozdanie z podjętych działań w 2025 r., które zostały objęte nowym programem na lata 2025-2028.

Program ma na celu w szczególności:

- 1) (uchylony);
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Niewątpliwie ten strategiczny dokument, jakim jest gminny program opieki nad zabytkami, jest dokumentem, który zajmuje ważne miejsce w polityce opieki nad zabytkami, przyczyniając się do wzrostu aktywności w zakresie opieki nad nimi, daje także możliwość programowania działań długoterminowych w zakresie projektów nakierowanych na dbałość o dziedzictwo kulturowe regionu.

Zgodnie z zapisami rozdziału 7 Programu, zadania jakie należy realizować w okresie czteroletnim obowiązywania ww. programu zostały nakreślone w trzech głównych osiach priorytetowych, a mianowicie:

- **PRIORYTET I:** Ochrona i rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego miasta Kędzierzyn-Koźle,
 - **PRIORYTET II:** Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego miasta Kędzierzyn-Koźle dla rozwoju turystyki,
 - **PRIORYTET III:** Edukacja i promocja – dziedzictwo kulturowe jako podstawa budowania tożsamości i świadomości „małej ojczyzny” – miasta Kędzierzyn-Koźle,
- w podziale na poszczególne zadania i są swoistą oceną realizacji działań oraz przyjętych rozwiązań formalno-finansowych wprowadzonych przez Gminę Kędzierzyn-Koźle w zakresie projektów nakierowanych na dbałość o dziedzictwo kulturowe regionu.

Opracowanie sporządzono w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego – Referacie Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle na podstawie materiałów własnych oraz otrzymanych z następujących jednostek:

- Biura Informacji i Promocji Miasta,
- Wydziału Administracyjno-Gospodarczego,

- Wydziału Inwestycji, Remontów i Eksploatacji,
- Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki,
- Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa,
- Wydziału Oświaty i Wychowania,
- Wydziału Strategii, Rozwoju i Środków Pomocowych,
- Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej,
- Miejskiego Ośrodka Kultury w Kędzierzynie-Koźlu,
- Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu,
- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kędzierzynie-Koźlu,
- Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu.

Priorytet I: Ochrona i rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego miasta Kędzierzyn-Koźle

Tworzenie warunków prawnych dla właściwej ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 7 ustawy formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków,
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle nie występują pomniki historii i parki kulturowe, nie wpisano też obiektów na Listę Skarbów Dziedzictwa, natomiast zabytki objęte są pozostałymi formami ochrony.

Obecnie na terenie miasta skatalogowane są **483** karty adresowe zabytków nieruchomości ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ), z czego siedem dodano (cmentarze przy ul. Kościelnej, ul. Raciborskiej, ul. Cmentarnej, ul. mjr. Henryka Sucharskiego, ul. Sławięcickiej oraz dwie kaplice cmentarne na cmentarzu przy ul. Raciborskiej), a dwa (budynek przy ul. dr Wojciecha Czerwińskiego 4 oraz magazyn kolejowy przy ul. Towarowej) wykreślono w 2023 r. W GEZ ujęte są zarówno obiekty figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków, w tym wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego, jak i ujęte są obiekty niefigurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wpisem do rejestru zabytków objęte są **74** obiekty. Są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie miasta. Obiekty te objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim – rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy.

W 2022 r. wystąpiono do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o skreślenie z rejestru zabytków województwa opolskiego budynku mieszkalnego w dawnym zespole folwarcznym przy ul. Sadowej 95. W 2023 r. Minister poinformował, że sprawa ta została przekazana do załatwienia przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Sprawa jest w toku.

W 2023 r. wystąpiono do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o skreślenie z rejestru zabytków województwa opolskiego chaty drewnianej w Kłodnicy przy ul. Armii Czerwonej 12 (obecnie ul. Wyspiańskiego). W grudniu 2023 r. Minister poinformował, że sprawa ta została przekazana do załatwienia przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Sprawa jest w toku.

W 2023 r. opracowano listę kart adresowych zabytków, dla których konieczne jest dokonanie ich aktualizacji w związku ze zmianą danych faktycznych. W 2024 r. zlecono wykonanie nowych kart adresowych zabytku dla 30 zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków miasta Kędzierzyn-

Koźle”. W 2025 r. formalnie włączono ww. karty do gminnej ewidencji zabytków, w tym dostarczono właścicielom potwierdzone za zgodność z oryginałem karty adresowe, zawierające m.in. zalecenia konserwatorskie.

Gminna ewidencja zabytków podlega bieżącej weryfikacji: przeprowadzane są kontrole stanu zachowania zabytków, jak również przeprowadzana jest ich dokumentacja fotograficzna, kierowane są do OWKZ pisma w celu objęcia wyższym stopniem ochrony niektórych zabytków poprzez wpis do rejestru (m.in. Syfon Kłodnicki, budynek przy ul. Stefana Żeromskiego 7, kamienie graniczne dawnej Twierdzy Koźle), a także w celu zamieszczenia informacji o wpisie do rejestru w księgach wieczystych.

W granicach administracyjnych miasta istnieje **96** stanowisk archeologicznych figurujących w ewidencji Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z opracowaną kartą adresową. Planowane jest włączenie do gminnej ewidencji zabytków 2 kolejnych stanowisk archeologicznych, ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Gmina Kędzierzyn-Koźle prowadzi sukcesywną aktualizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniającą zapisy, obejmujące problematykę ochrony zabytków i ochrony krajobrazu kulturowego. 26 czerwca 2025 r. został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Kędzierzyn-Koźle, położonego na terenie osiedla Rogi, w rejonie ulicy Bukowej, w ramach którego zostały wykazane trzy stanowiska archeologiczne.

Gmina Kędzierzyn-Koźle posiada opracowane plany ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej dla następujących obiektów:

- 1) budynek administracyjny Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle przy ul. Grzegorza Piramowicza 32 (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 278 GEZ,
- 2) budynek administracyjno-mieszkalny Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle przy ul. Piastowskiej 17 (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 252 GEZ,
- 3) schron forteczny przy ul. Stefana Żeromskiego – Ignacego Łukasiewicza (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 200 GEZ,
- 4) magazyn artyleryjski przy ul. Marii Konopnickiej (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 139 GEZ,
- 5) prochownia-kazamata przy ul. Skarbowej (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 351 GEZ,
- 6) filia byłego obozu Auschwitz przy ul. Spacerowej (nazwa jednostki: Urząd Miasta, rok opracowania: 2021) – nr 388 GEZ,
- 7) Miejski Ośrodek Kultury przy ul. Skarbowej (nazwa jednostki: Miejski Ośrodek Kultury, rok opracowania: 2021) – nr 356 GEZ,
- 8) Cmentarz przy ul. Raciborskiej (nazwa jednostki: Miejski Zakład Cmentarny, rok opracowania: 2023) – nr 478 GEZ,
- 9) Cmentarz przy ul. Cmentarnej (nazwa jednostki: Miejski Zakład Cmentarny, rok opracowania: 2024) – nr 479 GEZ,
- 10) Muzeum Ziemi Kozielskiej przy ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego (nazwa jednostki: Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu, rok opracowania: 2020) – nr 176, nr 178, nr 179 GEZ, nr 180 GEZ,
- 11) Miejskie Wodociągi i Kanalizacje przy ul. Filtrowej (nazwa jednostki: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., rok opracowania: 2020) – nr 61, nr 62, nr 63 GEZ,
- 12) Zespół budynków zamkowych „Podzamcze” przy ul. Pamięci Sybiraków (nazwa jednostki: Miejski Zarząd Budynków Komunalnych, rok opracowania: 2021) – nr 236 GEZ.

W 2025 r. nie były wykonywane nowe plany ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

Ochrona krajobrazu kulturowego miasta

W związku z toczącymi się pracami nad opracowaniem Audytu krajobrazowego województwa opolskiego Urząd Marszałkowski wystąpił o przekazanie niezbędnych informacji, które mogłyby posłużyć opracowaniu ww. dokumentu. W odpowiedzi na wniosek Gmina Kędzierzyn-Koźle sporządziła zestawienie obszarów zabudowy regionalnej, wyróżniających się lokalną formą architektoniczną z otoczenia, jak również wyszczególniła zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz strefy ekspozycji krajobrazowej, które mogą okazać się przydatne przy sporządzeniu Audytu krajobrazowego województwa opolskiego. Wśród przykładów zabudowy regionalnej pojawiły się:

1. Dworzec kolejowy dawnego Kędzierzyna z zabudową mieszkalną wielorodzinną – budynek dworca – ul. Dworcowa, budynki mieszkalne wielorodzinne przy ul. Dworcowej – numery nieparzyste.
2. Domy mieszkalne części dzisiejszego os. Pogorzelec – zabudowa mieszkaniowa części os. Pogorzelec między ulicami: Kozielską, Józefa Bema, Piotra Skargi (wraz z zabudową nieparzystą od nr 29-93 i szkołą – bud. nr 11), ul. Elizy Orzeszkowej (zabudową obustronna).
3. Domy mieszkalne części dzisiejszego os. Śródmieście – zabudowa mieszkaniowa części os. Śródmieście między: torowiskiem ul. Karola Miarki (nieparzyste 5-27; parzyste 4-32), ul. Konstantego Damrota (do nr 28), ul. Józefa Lompy, ul. Pawła Stalmacha (numery nieparzyste 1-13).
4. Zespół zabudowy mieszkalnej bliźniaczej, wielorodzinnej i zabudowy jednorodzinnej os. Blachownia – zabudowa mieszkaniowa części os. Blachownia między: ul. Władysława Reymonta, ul. Zwycięstwa, ul. Niepodległości, ul. Władysława Broniewskiego, ul. Wyzwolenia.
5. Zespół zabudowy w sąsiedztwie portu Koźle i dzisiejszych zakładów KOFAMA – zabudowa części os. Kłodnica wzdłuż ulic: Pocztowej, Marynarskiej, Józefa Chełmońskiego i Żeglarskiej oraz Portowej, Marynarskiej, Jasnej, Krzywej oraz Karola Szymanowskiego.
6. Zabudowa zagrodowa części os. Kłodnica – rejon skrzyżowania ulic: Stanisława Wyspiańskiego, Xawerego Dunikowskiego, Kłodnickiej i ul. Olszowa.
7. Zespół zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej szeregowej i bliźniaczej oraz wielorodzinnej os. Azoty – zabudowa mieszkaniowa os. Azoty między: ul. Ignacego Mościckiego, ul. Ludwika Waryńskiego, ul. Władysława Grabskiego, ul. Józefa Piłsudskiego.
8. Zespół zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej szeregowej i bliźniaczej oraz wielorodzinnej os. Zachód – zabudowa mieszkaniowa os. Zachód między: ul. Leopolda Staffa, ul. Zygmunta Krasińskiego, ul. Emilii Plater, ul. Bolesława Chrobrego.
9. Zespół zabudowy mieszkalnej na wyspie rz. Odry (część os. Stare Miasto) – Wyspa na rz. Odrze – ul. Wyspa.
10. Aleje dębowe – obszar całego miasta,
11. Kanał Kłodnicki – zachowany odcinek przez os. Kłodnica do połączenia z rz. Kłodnicą i czytelny krajobrazowo odcinek przez os. Przyjaźni z miejscem włączenia do Kanału Gliwickiego za mostem żelaznym w ciągu ul. Przyjaźni.
12. Rzeka Kłodnica – obszar całego miasta.

Audyt krajobrazowy województwa opolskiego został przyjęty uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r. Wskazuje on następujące elementy, które zostały uwzględnione przy sporządzaniu planu ogólnego gminy:

- 1) krajobrazy priorytetowe:
 - 1.1 16-318.59-03 (1b. Systemy wód płynących) – Odra od granicy z woj. śląskim do Malni,
 - 1.2 16-318.59-22 (8c. Miejscowości o zwartej wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim) – Sławięcice,
 - 1.3 16-341.16-07 (3a. Z przewagą siedlisk borowych) – Lasy w okolicy Sławięcic.

Większość wyznaczonych krajobrazów dotyczy terenów otwartych rolnych i leśnych oraz zabudowę miejscowości Sławięcice. Krajobraz priorytetowy obejmuje także rzekę Odrę z sąsiadującymi z nią terenami otwartymi oraz zabudowania na kozielskiej Wyspie.

Większość zabytków potrzebuje stałego inwestowania i dokonywania remontów, które uwidocznia ich wartość historyczną, artystyczną lub naukową oraz zabezpieczą zabytek i powstrzymają proces jego degradacji. Gmina Kędzierzyn-Koźle dąży do zabezpieczenia stanu zachowania zabytków przedstawiających dużą wartość historyczną, będących jej własnością – środki pieniężne pozyskiwane są przez Wydział Strategii, Rozwoju i Środków Pomocowych – wykaz pozyskiwanych środków w ramach różnych projektów znajduje się na stronach 7-9.

Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków w 2025 r. wyglądało następująco.

W 2024 r. spłynęły dwa wnioski o dotację:

- 1) **budynek przy ul. Marynarskiej 5** – nr 205 GEZ,
- 2) **budynek przy ul. Skarbowej 3** – nr 354 GEZ.

Oba wnioski zostały złożone na 2025 r.

W 2025 roku dofinansowanie uzyskały:

1) **budynek przy ul. Marynarskiej 5** – Uchwała nr XVI/146/25 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 26.06.2025 r., przyznająca dotację w wysokości **47%** maksymalnego udziału środków budżetowych miasta Kędzierzyn-Koźle w całkowitych kosztach prac i robót przy zabytku, w kwocie nie większej niż **52 472,19 zł** – finalnie rozliczona i wypłacona dotacja wyniosła **52 472,19 zł**,

2) **budynek przy ul. Skarbowej 3** – Uchwała nr XVI/145/25 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 26.06.2025 r., przyznająca dotację w wysokości **47%** maksymalnego udziału środków budżetowych miasta Kędzierzyn-Koźle w całkowitych kosztach prac i robót przy zabytku, w kwocie nie większej niż **87 508,23 zł** – finalnie rozliczona i wypłacona dotacja wyniosła **69 627,07 zł**.

W 2025 r. spłynęły 2 wnioski o dotację: na remont hali wewnętrznej ujeżdżalni w zespole budynków koszarowych na Wyspie, ale w wyniku nieuzupełnienia braków formalnych w wyznaczonym terminie, wniosek został pozostawiony bez rozpoznania, jak również spłynął wniosek na roboty budowlane przy budynku przy ul. Grzegorza Piramowicza 6. Na początku 2026 r. spłynęły 2 kolejne wnioski o dotację: na budynek przy ul. Piastowskiej 32, jak również na wykonanie dokumentacji przy kościele św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Sławięcicach.

W 2024 r. zlecono wykonanie dokumentacji remontowo-konserwatorskiej schronu przeciwlotniczego typu Salzgitter Bunker (2-wejściowego) położonego w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Spacerowej. 5.11.2024 r. spisano protokół odbioru dokumentacji. W 2025 r. otrzymano dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na przeprowadzenie prac remontowo-konserwatorskich ww. schronu, które zostały wykonane w tym samym roku.

Gmina Kędzierzyn-Koźle w 2025 roku przeprowadziła pielęgnację zieleni miejskiej na terenie zabytkowych kozielskich plant (nr 448 GEZ), jak również na terenie zabytkowego parku w Sławięcicach (nr 383 GEZ) za kwotę 36 968,00 zł.

Koszty sprzątnięcia i pielęgnacji zieleni niskiej na plantach w Koźlu (nr 448 GEZ) wyniosły 168 840,00 zł, w zabytkowym parku w Sławięcicach (nr 383 GEZ) 114 275,00 zł.

Nasadzenia drzew na terenie zabytkowego parku w Sławięcicach (nr 383 GEZ) – koszt 4 500,00 zł.

W ramach bieżącego utrzymania zarządzanych przez Miejski Zarząd Budynków Komunalnych nieruchomości, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, przeprowadzane były

w 2025 r. coroczne przeglądy stanu technicznego zarządzanych obiektów zabytkowych. Wśród obiektów zarządzanych przez MZBK w gminnej ewidencji zabytków znajdują się obiekty: Grunwaldzka 6 (nr 89 GEZ), Grunwaldzka 27 (nr 94 GEZ), Henryka Dąbrowskiego 2 (nr 47 GEZ), Kościelna 2 (nr 141 GEZ), Karola Szymanowskiego 41 (nr 397 GEZ), Kłodnicka 14 (nr 129 GEZ), Kłodnicka 89 (nr 133 GEZ), Kłodnicka 90-90A (nr 134 GEZ), Kłodnicka 97 (nr 135 GEZ), Marynarska 11 (nr 206 GEZ), Młynarska 3 (nr 216 GEZ), Młynarska 5 (nr 2167 GEZ), Poczтовая 7, 7A, 7B (nr 286 GEZ), Portowa 41 (nr 300 GEZ), Żeglarska 2 (nr 286 GEZ), Kozielska 85 (nr 169 GEZ), Sądowa 5-5A (nr 344 GEZ), Skarbowa 1 (nr 352 GEZ), Złotnicza 5 (nr 430 GEZ). Natomiast budynki przy ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 5B oraz przy ul. Pamięci Sybiraków 11 wpisane są do rejestru zabytków

W roku 2025 zrealizowano:

- 1) w budynku przy ul. Grzegorza Piramowicza 32 (nr 278 GEZ): wykonano uszczelnienia pokrycia dachu – w ramach robót gwarancyjnych prowadzonych przez Wydział IRE;
- 2) w budynku przy ul. Władysława Planetorza 2 (nr 280 GEZ), zgodnie z pozwoleniem OWKZ nr 959/N/2025 z dnia 01.10.2024 r. wykonano podjazd dla osób z niepełnosprawnością – koszt 50.405,27 zł brutto;
- 3) w budynku schronu fortecznego na rogu ulic Stefana Żeromskiego i Ignacego Łukasiewicza (nr 200 GEZ): usuwanie graffiti ze ściany zgodnie z pozwoleniem OWKZ nr 948/N/2025 z dnia 13.10.2025 r. – koszt 5.535,00 zł brutto.

W 2025 r. Miejski Ośrodek Kultury zrealizował zadanie pod nazwą "Remont fragmentu dachu zabytkowej części DK Koźle". Na realizację zadania przeznaczono w 2025 r. kwotę 24 907,50 zł brutto.

W kwietniu 2025 r. przeprowadzono procedurę wyłonienia wykonawcy w celu wykonania dokumentacji projektowej rozbiórki budynku użytkowego przy ul. Złotniczej 5, który zagraża bezpieczeństwu otoczenia. Otrzymano dwie oferty cenowe z których najkorzystniejsza wyniosła 40.000,00 zł. Z uwagi na wysokie koszty realizacji projektu odstąpiono od realizacji zadania.

W 2025 r. zlecono wykonanie projektu technicznego budowy instalacji gazowej w budynkach przy ul. Kłodnickiej 89 (nr 133 GEZ), 90 (nr 134 GEZ), 93, 97 (nr 135 GEZ) za kwotę 49 200,00 zł oraz wykonanie projektu technicznego budowy instalacji gazowej w budynkach przy ul. Młynarskiej 3 (nr 216 GEZ) i 5 (nr 217 GEZ) za kwotę 23 370 zł. Realizacja inwestycji planowana jest w roku 2026.

W sierpniu 2025 r. otrzymano informację o rozpatrzeniu wniosku o udzielenie finansowego wsparcia z Banku Gospodarstwa Krajowego dotyczącego przebudowy budynku mieszkalno-użytkowego wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Poczтовой 7, 7A, 7B – Żeglarskiej 2 (nr 286 GEZ) w Kędzierzynie-Koźlu. Z uwagi na dużą ilość wniosków oczekujących na realizację nie jest znana data podpisania umowy o udzielenie finansowego wsparcia.

Zgodnie z wykonywanymi przeglądami okresowymi obiektów budowlanych niezbędne jest wykonanie:

- termomodernizacji dachu budynków mieszkalnych wraz z remontami klatek schodowych przy ul. Kłodnickiej 14 (nr 129 GEZ), 90 (nr 134 GEZ) i 97 (nr 135 GEZ);
- termomodernizacji dachu budynków mieszkalnych wraz z remontami klatek schodowych przy ul. Młynarskiej 3 (nr 216 GEZ) i 5 (nr 217 GEZ);
- generalnego remontu części użytkowej budynku przy ul. Skarbowej 1 (nr 352 GEZ) wraz z zagospodarowaniem terenu oraz renowacją;
- renowacji, rewitalizacji i przebudowy zabytkowego kompleksu zamkowego w okolicach ul. Pamięci Sybiraków 11 (nr 236 GEZ);
- remontu klatki schodowej wraz z wykonaniem hydroizolacji wewnętrznej ścian w piwnicy w budynku przy ul. Grunwaldzkiej 27 (nr 94 GEZ);
- remontu klatki schodowej budynków przy ul. Karola Szymanowskiego 41 (nr 397 GEZ) i Sądowej 5-5A (nr 344 GEZ);

- renowacji schodów zewnętrznych i schodów na klatce schodowej przy ul. Kłodnickiej 14 (nr 129 GEZ).

W 2025 r. zlecono wykonanie programu prac konserwatorskich na podstawie przeprowadzonych badań konserwatorskich pałacu w zabytkowym parku w Sławięcicach. Na podstawie ww. programu, celem jego uzupełnienia zlecono wykonanie ekspertyzy technicznej dotyczącej stanu belek stropowych ww. pałacu. Oba dokumenty są podstawą do przeprowadzenia w 2026 r. prac konserwatorskich.

Gmina Kędzierzyn-Koźle starała się pozyskiwać środki finansowe na ochronę krajobrazu kulturowego miasta w ramach różnego rodzaju projektów. Poniżej zestawienie za rok 2025.

ZADANIA DOFINANSOWANE - ZAKOŃCZONE

1.1. „Remont ul. Poniatowskiego w Kędzierzynie-Koźlu” (nr 450 GEZ)

Nazwa programu: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Wartość projektu: 1 307 897,13 PLN

Wysokość dofinansowania: 1 294 425,79 PLN

Okres realizacji projektu: kwiecień – wrzesień 2025

1.2. „Remont drogi gminnej – ul. Planetorza w Kędzierzynie-Koźlu” (nr 450 GEZ)

Nazwa programu: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Wartość projektu: 891 783,96 PLN

Wysokość dofinansowania: 793 841,72 PLN

Okres realizacji projektu: kwiecień – październik 2025

1.3. „Obóz pracy w Sławięcicach: prace remontowo-konserwatorskie schronu typu Salzgitter I - etap I”

Nazwa programu: Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju - Infrastruktura 2025

Wartość projektu: 174 937,00 PLN

Wysokość dofinansowania: 139 949,00 PLN

Okres realizacji projektu: maj – lipiec 2025

2. ZADANIA DOFINANSOWANE - W TRAKCIE REALIZACJI

2.1. „Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej województwa opolskiego - etap V”

Nazwa programu: FEO 2021-2027, dz. 02.06 - Ochrona różnorodności biologicznej

Wartość projektu: 7 679 051,96 PLN

Wysokość dofinansowania: 7 679 051,96 PLN

Okres realizacji projektu: czerwiec 2024 – czerwiec 2027

Aktualny stan realizacji: W 2025 MBP zrealizowała szereg inicjatyw w ramach projektu (zorganizowano m.in. wydarzenie: „DO WIOSEŁ!” – Rodzinne spływy kajakowe, Koncert plenerowy „Wśród zieleni”, spotkanie autorskie z Anną Paszkiewicz w cyklu „Pedagogika dzikiej przyrody”).

Fundacja Różnosprawni zaplanowała działania na rok 2026/2027. Gmina wyłoniła wykonawców w ramach postępowań przetargowych na realizację prac w Parku Pojednania oraz Parku w Sławięcicach (nr 383 GEZ). Opracowane zostały koncepcje wykonania zagospodarowania terenu zabytkowego Parku na osiedlu Sławięcice ora w Parku Pojednania w systemie „zaprojektuj i wybuduj”.

2.2. „Obóz pracy w Sławięcicach: prace remontowo-konserwatorskie schronu typu Salzgitter I - etap II. Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej obejmującej prace remontowo-konserwatorskie dwóch wieżyczek strażniczych”

Nazwa programu: Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju - Infrastruktura 2026 r.

Wartość projektu: 356 250,00 PLN
Wysokość dofinansowania: 285 000,00 PLN
Okres realizacji projektu: kwiecień – grudzień 2026

3. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE - ZŁOŻONE/W TRAKCIE OCENY

3.1. „Kędzierzyn-Koźle; prace konserwatorskie przy Portyku w Sławięcicach - pozostałościach pałacu z XIX w.” (nr 383 GEZ)
Nazwa programu: Ochrona zabytków 2026
Wartość projektu: 320 000,00 PLN
Dofinansowanie: 160 000,00 PLN
Okres realizacji projektu: styczeń – listopad 2026 (rozstrzygnięcie: luty 2026 r. – wniosek nie uzyskał kwalifikacji)

3.2. „ReGeneracja Kędzierzyna-Koźla. Społeczne, środowiskowe i kulturowe inicjatywy na rzecz rozwoju Młodego Miasta”

Nazwa programu: Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast

Wartość projektu: 81 941 369,00 PLN

Wysokość dofinansowania: 79 551 136,82 PLN

Projekt obejmuje niżej wymienione zadania:

- „*W stronę Wyspy. Projekt techniczny i wykonanie budowy/przebudowy ciągu drogi od skrzyżowania z ul. Karpacką do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 418 w Kędzierzynie-Koźlu*” (wartość zadania: 14 268 163,00 PLN);

- „*Wielofunkcyjna przestrzeń publiczna. Konkurs Architektoniczny na najlepszą koncepcję przebudowy ul. Aleksandra Głowackiego*” (wartość zadania: 100 000,00 PLN);

- „*PARKowanie bez strachu. Budowa monitoringu wraz z uzupełnieniem oświetlenia na XIX-wiecznych Plantach*” – nr 448 GEZ (wartość zadania: 2 173 089,92 PLN);

- „*Bezpieczne Maluchy. Budowa obiektów małej architektury wraz z wykonaniem oświetlenia i monitoringu przy placu zabaw*” (wartość zadania: 473 815,00 PLN).

Okres realizacji projektu: kwiecień 2024 – marzec 2029 (orientacyjne rozstrzygnięcie: I kw. 2026)

4. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ W KOLEJNYCH LATACH

4.1. Program Ochrona zabytków 2026 - refundacje (przewidywane otwarcie naboru: marzec 2026)

Propozycja wniosku: „Prace remontowo-konserwatorskie zabytkowego budynku Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle z początku XX w.

Wartość projektu: 113 114,00 PLN

Wysokość dofinansowania (refundacji): 56 557,00 PLN

Okres realizacji projektu: zadanie zrealizowane w 2025

4.2. Program Ochrona Zabytków 2027 (przewidywane otwarcie naboru: listopad 2026)

Dotychczasowe wymagania dot. wniosków: zadanie musi dotyczyć obiektu ujętego w wojewódzkim rejestrze zabytków oraz posiadać stosowne decyzje administracyjne na prowadzenie prac (pozwolenie konserwatorskie, pozwolenie na budowę – jeśli dotyczy). Dotychczasowe edycje Programu nie przewidywały finansowania dokumentacji.

4.3. Program Miejsca pamięci i trwale upamiętnienia w kraju 2027 (przewidywane otwarcie naboru: grudzień 2026)

Dotychczasowe wymagania dot. wniosków: zadanie nie musi obejmować obiektów objętych ochroną konserwatorską, jednak różnorodne formy ochrony podnoszą jego wartość merytoryczną. Dotychczasowe edycje Programu umożliwiały finansowanie dokumentacji.

4.4. Program „Regiony Rewitalizacji 3.0” (przewidywane otwarcie naboru: I kw. 2026)

Wymagania wg informacji Urzędu Marszałkowskiego: obecnie nie ma jeszcze regulaminu naboru, ale najprawdopodobniej będą dwa komponenty. Jeden dotyczący zadania rewitalizacyjnego wpisanego do *Gminnego Programu Rewitalizacji* (GPR) na listę zadań podstawowych lub uzupełniających o charakterze nieinwestycyjnym o wartości do 100 000,00 PLN, albo na przedsięwzięcie łączone, czyli inwestycyjno-nieinwestycyjne do 200 000,00 PLN, przy czym dla tego typu wydatki o charakterze inwestycyjnym nie mogą być wyższe niż 50% wartości wniosku. Gmina będzie mogła złożyć tylko jeden wniosek, zapewniając wkład własny na poziomie 5%.

5. POZOSTAŁE DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁ SRP W OBSZARZE DZIEDZICTWA MATERIALNEGO I KULTURALNEGO

5.1. W marcu 2025 w ramach programu *Dziedzictwo kulturowe w rewitalizacji* Gmina wystąpiła do Narodowego Instytutu Dziedzictwa z wnioskiem aplikacyjnym o objęcie wsparciem eksperckim planowanych przez miasto działań. Tematem przewodnim było utworzenie Parku kulturowego Twierdzy Koźle. Kędzierzyn-Koźle był już w latach 2021-2022 finalistą tego prestiżowego konkursu. NID przygotował wówczas dla miasta m.in. opracowanie „*Portret Miasta Portu. Niematerialne dziedzictwo kulturowe Kędzierzyna-Koźla*”, przeprowadził dla lokalnych organizacji pozarządowych warsztaty na temat wykorzystania niematerialnego dziedzictwa kulturowego dla wzmocnienia integracji społecznej, a także zorganizował wizytę studyjną do Bydgoszczy - jako przykład dobrych praktyk w prowadzeniu rewitalizacji. Ponieważ Kędzierzyn-Koźle we wcześniejszych latach korzystał z wsparcia NID, stąd w tegorocznym konkursie opieką została objęta inna opolska gmina.

5.2. Warty uwagi jest także działalność Komitetu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle powołanego zarządzeniem Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle na podstawie Uchwały nr LXVII/799/24 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 27 lutego 2024. Komitet jest ciałem opiniodawczo-doradczym Prezydenta Miasta, a jego funkcjonowanie wynika wprost z zapisów ustawy o rewitalizacji. W chwili obecnej liczy on 14 członków. Niemal połowa (6 osób) to przedstawiciele mieszkańców z obszaru rewitalizacji oraz spoza tego obszaru, przedstawiciele lokalnych NGO oraz zarządców/wspólnot mieszkaniowych. Swoich przedstawicieli (3 osoby) mają odpowiednio Młodzieżowa Rada Miasta, Miejska Rada Seniorów oraz Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle. Pozostali członkowie (5 osób) to pracownicy Gminy, jej jednostek organizacyjnych oraz jednej z spółek miejskiej. W 2025 roku odbyły się dwa spotkania Komitetu Rewitalizacji: 21 maja oraz 26 listopada. Wśród tematów zainicjowanych przez Komitet Rewitalizacji znalazły się m.in.:

- a) podjęcie działań upamiętniających postać Leo Gottsteina poprzez nadanie jego imienia skwerowi przy zbiegu ul. Portowej i K. Szymanowskiego,
- b) próba wyjaśnienia przyczyn, dla których Wojewódzki Konserwator Zabytów wstrzymał przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych na budynkach mieszkalnych, zgłoszonych przez wspólnoty mieszkaniowe do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle,
- c) pomysł obsadzenia magnoliami ul. Piastowskiej.

5.3. Część obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji została objęta zapisami *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2030*. Powyższe stwarza dodatkową możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne na przeprowadzenie m.in. prac restauratorskich, konserwatorskich na ww. obiektach w celu dostosowania ich do nowych funkcji i potrzeb mieszkańców miasta.

Realizacja inwestycji w zakresie obiektów objętych ochroną konserwatorską w roku 2025.

Nazwa zadania	Dział	Rozdział	Plan	Wykonanie	Zakres realizacji
Remont Rynku w Koźlu z ulicami przyległymi (nr 450 GEZ)	600	60016 § 6050	2 500 000,00	2 198 281,09, w tym Gmina: 111 413,58	ul. Planetorza – roboty budowlane zakończone w sierpniu 2025 r., uregulowano płatności we wrześniu 2025 r. ul. Poniatowskiego – roboty budowlane zakończone w sierpniu 2025 r., uregulowano płatności we wrześniu 2025 r.
Projekt techniczny przebudowy ul. Zamkowej (strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej)	600	60016 § 6050	18 007,20	18 007,20	W wyniku przeprowadzonych uzgodnień z firmą ABS-Ochrona Środowiska Sp. z o.o. z Katowic, Projektantem przebudowy ul. Zamkowej w dniu 17.07.2024 r. zawarto umowę na aktualizację uzgodnień dot. tego zadania. Dnia 01.10.2024 r. podpisano aneks terminowy w związku z koniecznością sporządzenia projektów korygujących oświetlenie ulicy i przebieg gazociągu. Dnia 21.12.2024 r. podpisano aneks terminowy nr 2 z terminem do 31.03.2025 r. Umowa aktualizacji uzgodnień dokumentacji projektowej zakończona i rozliczona. W dniu 04.06.2025 r. uzyskano pozwolenie na budowę.
Projekt techniczny i przebudowa ul. Mikołaja z Koźła (strefa W ochrony archeologicznej)	600	60016 § 6050	2 400 000,00	2 392 085,00	Roboty budowlane zakończone w grudniu 2024 r., uregulowano płatności w styczniu 2025 roku.
Budowa placu fitness, siłowni i street workout w sławieckim parku – etap I, II i III – B.O. (nr 383 GEZ)	900	90095 § 6050	382 217,23	379 244,69	Roboty budowlane zakończone w kwietniu 2025 r., uregulowano płatności w maju 2025 r.
Projekt techniczny doposażenia placu zabaw w parku kozielskim (nr 448 GEZ)	900	90095 § 6050	550 000,00	541 817,59	Roboty budowlane zakończone w kwietniu 2025 r., uregulowano płatności w maju 2025 r.
Modernizacja placu zabaw przy ulicy Filtrowej / skwer Bartoszewskiego etap I – B.O. (strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej)	900	90095 § 6050	200 426,94	198 526,94	Roboty budowlane dla etapu I zakończone i odebrane w dniu 04.12.2025.

Priorytet II Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego miasta Kędzierzyn-Koźle dla rozwoju turystyki

W 2025 r. zostały dodrukowane ulotki promujące walory miasta oraz jego dziedzictwo kulturowe. Koszt zadania wyniósł 479,70 zł.

16 maja 2025 r. w Muzeum Ziemi Kozielskiej odbyła się Noc Muzeów.

W 2025 r. Gmina Kędzierzyn-Koźle wzięła udział w konkursach: „Najlepiej Zagospodarowana Przestrzeń Publiczna w Polsce” – zgłoszono plany (nr 448 GEZ) – zabytkowy kozielski park, „Róża Regionów 2025” – zgłoszono publikację „Szlakiem Koziółków”, „Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Opolskiego – CERTYFIKAT OROT 2025” – zgłoszono publikację „Szlakiem Koziółków”, „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Opolskiego” – zgłoszono Park Orderu Uśmiechu.

W Muzeum Ziemi Kozielskiej wystawa „Sławięcice, zamek i pałace – historia i legendy” opracowana przez Aleksandrę Gałkę, kustosza Muzeum Ziemi Kozielskiej.

W Muzeum Ziemi Kozielskiej odbyła się wystawa „Historia Stadniny Koni w Koźlu, w świecie planów architektonicznych z końca XIX i na początku XX wieku” (nr 415 GEZ).

21 września 2025 r. w Muzeum Ziemi Kozielskiej odbyły się Europejskie Dni Dziedzictwa – przygotowano prelekcję przybliżającą dzieje naszego miasta – młodego zabytku o średniowiecznych korzeniach. Następnie uczestnicy wzięli udział w części warsztatowej, w duchu międzypokoleniowej współpracy tworząc makietę miasta. Wspólna praca stała się okazją do rozmowy o lokalnym dziedzictwie oraz spojrzenia na historię z różnych perspektyw.

Priorytet III Edukacja i promocja – dziedzictwo kulturowe jako podstawa budowania tożsamości i świadomości „małej ojczyzny” – Miasta Kędzierzyn-Koźle

Działania edukacyjne w zakresie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Miasta Kędzierzyn-Koźle

Działania edukacyjne w zakresie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta Kędzierzyn-Koźle były realizowane m.in. przez Miejską Bibliotekę Publiczną.

01.01.2025 r. odbyła się dalsza promocja książki pt. „Pałac w Sławięcicach” autorstwa Marka Gaworskiego wydana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kędzierzynie-Koźlu w ramach realizacji zadań powiatowej biblioteki publicznej. Książka ma na celu przybliżenie czytelnikom historii Sławięcic na podstawie zmieniających się od XIII wieku zamku i pałaców w Sławięcicach. „Pałac w Sławięcicach” ukazuje przekrój historyczny na temat dzisiejszego osiedla Sławięcice począwszy od pierwszej wzmianki na temat Sławięcic w XIII wieku aż po wiek XX.

19.03.2025 r. odbyło się w ramach Klubu Książki Historycznej spotkanie autorskie z Arkadiuszem Kuzio-Podruckim nt. książki pt. „Hohenlohe – w Europie, na Śląsku, w Katowicach” (Filia nr 8, ul. Stefana Batorego 32).

13.05.2025 r. odbyło się w ramach Klubu Książki Historycznej w Sławięcicach spotkanie pt. „Opolskie pałace. Dobra (u)tracone” – spotkanie autorskie z Markiem Gaworskim (Filia nr 8, ul. Stefana Batorego 32).

07.09.2025 r. odbył się koncert „Wśród zieleni” Big Roll Band w zabytkowym parku w Sławięcicach w ramach projektu „Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej województwa opolskiego – etap V”.

16.09.2025 r. w ramach Klubu Książki Historyczne w Sławięcicach odbyło się spotkanie autorskie z Markiem Gaworskim nt. książki pt. „Tajemnice opolskich zamków i pałaców” (Filia nr 8, ul. Stefana Batorego 32).

15.09.2025 r. odbył się spacer z historią po Koźlu organizowany w ramach Miejskich Dni Seniora (Rynek, Koźle).

30.09.2025 r. odbył się spacer po Zabytkowym Parku w Sławięcicach (Książęca dendrologia) w ramach projektu „Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej województwa opolskiego – etap V”.

Przez cały 2025 r. w szkołach i przedszkolach Kędzierzyna-Koźla prowadzone były przedsięwzięcia w zakresie edukacji na temat zabytków i dziedzictwa Kędzierzyna-Koźla. Zrealizowane projekty w przedszkolach to m.in.: spacer edukacyjny ulicami miasta – poznawanie obiektów, parków, pomników, wycieczki do Muzeum Ziemi Kozielskiej wraz z warsztatami muzealnymi przedstawiającymi dzieciom zabytki Kędzierzyna-Koźla, projekt „Moje miasto – mój dom”, w ramach którego dzieci poznają lokalne zabytki swojego otoczenia promujące dziedzictwo kulturowe jako podstawę świadomości swojego miasta i tożsamości narodowej (m.in. dworzec kolejowy – nr 455 GEZ, kościół ewangelicko-augsburski – nr 80 GEZ, kościół św. Mikołaja – nr 120 GEZ), quiz wiedzy o Kędzierzynie-Koźlu i jego zabytkach, spacer krajoznawczy, wirtualny spacer po Kędzierzynie-Koźlu i jego zabytkach, oglądanie filmów i zdjęć z Muzeum Wsi Opolskiej w zakresie gromadzenia i ratowania obiektów budownictwa wiejskiego, oglądanie zabytków 3D – trójwymiarowa digitalizacja i wirtualizacja wybranych zabytków, odwiedziny ratusza – nr 4 GEZ, śluzy na Odrze – nr 447 GEZ, rynku – 450 GEZ, konkurs plastyczny „Zabytki w moim mieście”, realizacja zajęć o tematyce „Moje miasto” obejmujących m.in. wiedzę o dzielnicy portowej, wycieczki do Miejskiej Biblioteki Publicznej na warsztaty dotyczące dziedzictwa kulturowego – oglądanie książek i plakatów z pomnikami i zabytkami regionu, wizyta w kościele św. Katarzyny Aleksandryjskiej – nr 384 GEZ.

Projekty w szkołach w 2025 r. obejmowały: obchody jubileuszu 120-lecia istnienia Szkoły Podstawowej nr 1 (nr 145 GEZ), akcja sprzątnięcia opuszczonych grobów na cmentarzu przy ul. Kościelnej (nr 477 GEZ), lekcje muzealne – zwiedzanie Twierdzy Koźle, spacer po mieście – poznawanie historii miasta i jego zabytków oraz atrakcji turystycznych, wycieczki do Muzeum Ziemi Kozielskiej, propagowanie aktywnej rekreacji z wykorzystaniem istniejących tras np. szlakiem citywalk, lekcje muzealne i warsztaty np. „Hohenlohe w Europie i na Śląsku”, warsztaty organizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną (np. „Zabytkowe uroki Kędzierzyna-Koźla”), wyjścia klasowe na godzinach wychowawczych w celu poznania ciekawych miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym miasta (Dworzec PKP i jego historia – nr 455 GEZ, Plac Wolności – nr 4 GEZ), quizy, konkursy dotyczące Kędzierzyna-Koźla, jego historii i zabytków, gazetki okolicznościowe promujące dziedzictwo kulturowe, międzyszkolny konkurs „Tajemnice blachowiańskiego bunkra”, odwiedziny krematorium w Sławięcicach – nr 388 GEZ, wirtualny spacer po zabytkach Kędzierzyna-Koźla, zwiedzanie podziemi i wieży zabytkowego kościoła w Sławięcicach – nr 384 GEZ, „Moje miasto wczoraj i dziś” – spacer śladem przedwojennych pocztówek – opracowanie mapy zabytków, wycieczki kozielskim parkiem.

Muzeum Ziemi Kozielskiej w 2025 r. zostało odwiedzone przez 38 placówek edukacyjnych, jak również przez domy dziennego pobytu i organizacje turystyczne. Muzeum organizowało lekcje muzealne, warsztaty oraz wykłady, w tym zorganizowane były warsztaty z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa.

W Muzeum przeprowadzono ponad 100 lekcji muzealnych i warsztatów.

W 2025 . Muzeum Ziemi Kozielskiej wydało dwie publikacje – Zeszyty Muzealne „Z Zamkowego Wzgórza” nr 1/2025 (15) i 2/2025 (16).

W 2025 roku Muzeum Ziemi Kozielskiej prowadziło działalność edukacyjną, artystyczną, upowszechniającą kulturę, wystawienniczą.

Wystawy czasowe

- „**Legenda kozielska**” – wystawa mobilna, planszowa – miejsce prezentacji: szkoły w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim
- „**Nasze dziedzictwo. Zabytki powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego**” – wystawa mobilna, planszowa – miejsce prezentacji: szkoły w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim
- „**Reńska Wieś – od pradziejów do współczesności**” – wystawa zewnętrzna, planszowa, przygotowana we współpracy z Tomaszem Kandziorą, wójtem gminy Reńska Wieś – miejsce prezentacji: Reńska Wieś, Kędzierzyn-Koźle (dziedziniec Muzeum)
- „**Kościół św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej w Kędzierzynie-Koźlu – świadek historii miasta**” – wystawa zewnętrzna, planszowa – organizacja wystawy przy współpracy z parafią – miejsce prezentacji: dziedziniec Muzeum, plac przy kościele
- „**Twierdza Koźle – bastion nad Odrą**” – wystawa zewnętrzna, planszowa – miejsce prezentacji: dziedziniec Muzeum

Działalność wystawiennicza

Królestwo Bolesława Chrobrego w 1000 lat po koronacji – Muzeum – Wieża Widokowa – kurator: Bolesław Bezeg – 25 marca 2025 r. – nadal dostępna

Sławięcice – zamek i pałace, historia i legendy – Muzeum – Wieża Widokowa – kurator: Aleksandra Gałka – 5 marca 2024 r. – nadal dostępna

Legenda kozielska: obraz z życia braci Koźłów – Muzeum – Wieża Widokowa – kurator: Aleksandra Gałka – 5 marca 2024 r. – nadal dostępna

170. Rocznica Emigracji ze Śląska do Teksasu – pomysł i realizacja: dr Izabela Migocz, kurator: Aleksandra Gałka, projekt graficzny: Dariusz Herbowski, Muzeum – Recepcja oraz wieża widokowa, 12 grudnia 2024 r. – 27 sierpnia 2025 r.

Historia Stadniny Koni w Koźlu, w świetle planów architektonicznych z końca XIX i początku XX wieku – kurator: Aleksandra Gałka, Muzeum – Sala Historyczna, 6 listopada 2024 r. – 31.07.2025 r.

Ziemia Kozielska. Miejsca i przedmioty pamięci II wojny światowej – Muzeum – Recepcja, współorganizator: Muzeum Śląskiej Bitwy o Paliwo Blechhammer-1944, 16 września 2025 r. – 16 października 2025 r.

Wspomnienie dzieciństwa mieszkańców Ziemi Kozielskiej – kurator: Aleksandra Gałka, Muzeum – Piwnica, 1 czerwca 2023 r. – 30.06.2025 r.

Miejsce Kłodnickie – Od pradziejów do współczesności – kurator: Aleksandra Gałka, Dziedziniec Muzeum, 30 stycznia 2024 r. – czerwiec 2025 r.

Wystawy mobilne: **50 lat Miasta Kędzierzyn-Koźle, Sławięcice – zamek i pałace, historia i legendy, 140. Rocznica utworzenia szpitala przeciwgruźliczego w Sławięcicach, Miejsce Kłodnickie: od pradziejów do współczesności, Historia kędzierzyńsko-kozielskiej piłki siatkowej.**

Wydarzenia:

31 stycznia 2025 r. Wizyta delegacji miast partnerskich (Kalusz, Przerów)

20 lutego 2025 r. Otwarcie wystawy „Historia kędzierzyńsko-kozielskiej piłki siatkowej”

25 marca 2025 r. Otwarcie wystawy czasowej oraz wykład Bolesława Bezega pt. „Królestwo Bolesława Chrobrego w 1000 lat po koronacji”

3 kwietnia 2025 r. Spotkanie autorskie z Ewą Kassalą – spotkanie promujące najnowszą książkę „Czas Korony”, wpisującą się w cykl „Słowiański szlak”, w ramach obchodów tysiąclecia korony polskiej

16 maja 2025 r. Noc Muzeów. Narracja kronikarska na dziedzińcu Muzeum, pokazy uzbrojenia, walki wojów wczesnośredniowiecznych, inscenizacja legendy, prezentacja łucznictwa, konkurencje rekonstrukcyjno-edukacyjne z udziałem publiczności. Stanowisko informacyjno-promocyjne Wojskowego Centrum Rekrutacji w Kędzierzynie-Koźlu. Spotkanie pasjonatów pojazdów zabytkowych.

5 czerwca 2025 r. Targi Książki nad Odrą – udział Muzeum.

6 czerwca 2025 r. Wizyta ks. prof. Witolda Kaweckiego, wybitnego historyka sztuki, teologa kultury oraz autora licznych cenionych publikacji naukowych i popularnonaukowych.

26 lipca 2025 r. Udział Muzeum jako punkt kontrolny VII Rajdu Pojazdów Zabytkowych

28 lipca 2025 r. Wizyta ekipy TVP3 Opole. Realizacja materiału pt. „Projekt Odra w średniowiecznym Kędzierzynie-Koźlu. Historia miasta w pigułce”.

27 sierpnia 2025 r. Finisaż wystawy „170. Rocznica emigracji ze Śląska do Teksasu”

5 września 2025 r. Narodowe Czytanie – udział Muzeum

15 września 2025 r. Dni Seniora – Spacer z historią – spacer po najważniejszych zabytkach Koźla – Zamku Piastowskim, Podzamczu, kościele św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej oraz rynku

16 września 2025 r. Inauguracja wystawy „Ziemia Kozielska. Miejsca i przedmioty pamięci II wojny światowej” oraz wykład Edwarda Haducha pt. „Powstanie przemysłowego miasta. Drugowojenne dzieje Kędzierzyna-Koźla” członka Stowarzyszenia „Blechhammer-1944”.

21 września 2025 r. Europejskie Dni Dziedzictwa 2025 – prelekcja przybliżająca dzieje naszego miasta, część warsztatowa obejmująca tworzenie makiety miasta

25 września 2025 r. Wykład prof. dr hab. Tomasza Ciesielskiego z Uniwersytetu Opolskiego pt. „Dzieje militarne Koźla w okresie nowożytnym”

4 października 2025 r. Weekend seniora z kulturą

28 października 2025 r. Wykład dr. Arkadiusza Kuzio-Podruckiego pt. „Honenlohe na Śląsku i w Europie”

7-13 listopada 2025 r. V Tydzień Patriotyczny

19 listopada 2025 r. Nagroda Marszałka Województwa Opolskiego za Wydarzenie Muzealne Roku 2024 w kategorii wystawa za projekt „Wernisaż oraz wystawa czasowa pt. 170. rocznica emigracji ze Śląska do Teksasu”

3 grudnia 2025 r. Wykład „Okrety i skutnictwo Wikingów (IX-XII w.), prelekcja dr hab. Marcina Böhma, prof. Uniwersytetu Opolskiego

5 grudnia 2025 r. Spotkanie ze św. Mikołajem

W lipcu 2025 r. zbiory Muzeum Ziemi Kozielskiej zostały powiększone o cenny zabytek – wazonik z napisem „Cosel-Oderhafen. Hafenbecken 1”, datowany na około 1900 rok, pochodzący z Thüringer Manufaktur. Ekspонат stanowi cenne świadectwo historii Koźla jako istotnego portu rzecznego nad Odrą. Obiekt został umieszczony na ekspozycji.

W 2026 r. Muzeum Ziemi Kozielskiej planuje realizację następujących działań:

- gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie: zakup na aukcjach i od prywatnych kolekcjonerów, księgozbiór (zakup i renowacja),
- księgozbiór – zakup i renowacja,
- katalogowanie i naukowe opracowanie zgromadzonych zbiorów, bieżąca praca nad archiwum naukowym,
- zabezpieczenie i konserwacja zbiorów: w tym obrazu pt. Oblężenie Koźła,
- współpraca z innymi instytucjami – muzeami, archiwami, instytutami naukowymi, stowarzyszeniami,
- systematyczne aplikowanie o pozyskanie środków zewnętrznych na realizację celów statutowych instytucji,
- działalność promocyjna w przestrzeni medialnej i w formie druków ulotnych,
- upamiętnianie ważnych rocznic historycznych.

Działania promujące materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe miasta Kędzierzyn-Koźle

Działania promujące materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe miasta Kędzierzyn-Koźle były realizowane m.in. przez Biuro Informacji i Promocji lub przy jego wsparciu. W tabeli na następnej stronie działania realizowane przez IPM.

Lp.	Nazwa działania / wydarzenia	Data	Organizator i jednostki biorące w tym udział	Liczba osób biorących udział	Działania na rzecz wydarzenia / zadania	Koszt / wsparcie
1.	Prezentacja walorów miasta oraz dziedzictwa kulturowego w aplikacji BLISKO	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Zamieszczenie informacji o bieżących wydarzeniach kulturalnych, walorach miasta oraz jego dziedzictwie kulturowym w aplikacji BLISKO	bezkosztowo
2.	Prezentacja walorów miasta oraz dziedzictwa kulturowego na miejskiej podstronie internetowej Dzieje się	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Komunikacji Medialnej / Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Zamieszczenie informacji o bieżących wydarzeniach kulturalnych, walorach miasta oraz jego dziedzictwie kulturowym na miejskiej podstronie Dzieje się	bezkosztowo
3.	Prezentacja walorów miasta oraz dziedzictwa kulturowego na portalach społecznościowych: Facebook oraz Instagram	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Komunikacji Medialnej / Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Zamieszczanie informacji o bieżących wydarzeniach kulturalnych, walorach miasta oraz jego dziedzictwie kulturowym na portalach społecznościowych: Facebook oraz Instagram	bezkosztowo
4.	Prezentacja walorów miasta oraz dziedzictwa kulturowego na www.aktywnemiasta.pl	2025	Miasto Bydgoszcz	-	Zamieszczenie informacji o walorach miasta oraz jego dziedzictwie kulturowym w aplikacji Aktywne Miasta oraz na stronie www.aktywnemiasta.pl obsługujących konkurs dla miast i gmin na wyłonienie Rowerowej Stolicy Polski	bezkosztowo
5.	Prezentacja walorów miasta oraz dziedzictwa kulturowego na www.visitopolskie.pl	2025	UMWO	-	Zamieszczenie informacji o walorach miasta oraz jego dziedzictwie kulturowym na stronie www.visitopolskie.pl	bezkosztowo

6.	Udział w II Międzynarodowych Targach Turystyki i Dziedzictwa Kulturowego „Wieże Osobliwości” w Mosznej	3-4 maja 2025	Zamek w Mosznej	ok. 10 tys.	Przedstawienie oferty turystycznej oraz walorów miasta, a także jego dziedzictwa kulturowego podczas trwających dwa dni targów turystycznych w Mosznej	1 500,00 zł
7.	Dodruk mini mapek „Szlakiem Koziółków”	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Dodruk i dystrybucja mini mapek. Publikacja zawiera lokalizację oraz opis wszystkich rzeźb koziółków, które nawiązują do historii miasta	2 205,00 zł
8.	Dodruk ulotek promujących walory miasta oraz jego dziedzictwo kulturowe	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Dodruk i dystrybucja ulotek, zawierających opis najciekawszych wydarzeń i miejsc w Kędzierzynie-Koźlu	479,70 zł
9.	Posadowienie rzeźb koziółków	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Posadowienie przy I LO, w parku przy DK Twierdza (parkrun) oraz Parku Pojednania (Harcerz) rzeźb koziółków nawiązujących do jubileuszy	60 000,00 zł
10.	Udział w konkursie Najlepiej Zagospodarowana Przestrzeń Publiczna w Polsce	2025	Stowarzyszenie Urbanistów Polskich	-	Do konkursu zgłoszono planty – zabytkowy park w Kędzierzynie-Koźlu. Celem konkursu jest m.in. promocja rozwiązań rewaloryzujących obiekty zabytkowe i przywracających kulturową tożsamość miejsc.	bezkosztowo
11.	Udział w konkursie Róża Regionów 2025	czerwiec 2025	Wiadomości Turystyczne	-	Do konkursu zgłoszono publikację „Szlakiem Koziółków”. Celem konkursu jest wspieranie rozwoju marketingu terytorialnego i popularyzacja innowacyjnych działań w dziedzinie turystyki.	220,00 zł
12.	Udział w konkursie na Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Opolskiego – CERTYFIKAT OROT 2025	lipiec 2025	Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna	-	Do konkursu zgłoszono publikację „Szlakiem Koziółków”. Konkurs ma na celu wyłonienie w danym roku kalendarzowym najbardziej atrakcyjnych, nowatorskich i przyjaznych dla turystów produktów turystycznych w Polsce oraz ich promocję, a także wspieranie inicjatyw regionalnych i lokalnych, których	bezkosztowo

					efektem jest tworzenie nowych polskich produktów turystycznych.	
13.	Udział w konkursie Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Opolskiego	sierpień 2025	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	-	Do konkursu zgłoszono Park Orderu Uśmiechu w Kędzierzynie-Koźlu w ramach projektu pn. „Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej województwa opolskiego – etap IV”. Głównym celem konkursu jest promowanie osiągnięć w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej województwa opolskiego.	bezkosztowo
14.	Honorowy Patronat Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle	2025	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle Biuro Informacji i Promocji Miasta	-	Udzielenie wsparcia finansowego bądź organizacyjnego w ramach organizowanych przez podmioty zewnętrzne licznych wydarzeniach o charakterze historycznym i kulturalnym, objętych Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle.	-

W 2025 r. w dniach 3-5 października zorganizowano X Festiwal Mikołaja z Koźła w celu wzmocnienia więzi lokalnej i ogólnopolskiej. Festiwal Mikołaja z Koźła ma przywołać pamięć o dorobku XV-wiecznego franciszkanina – intelektualisty i kaznodziei, który pozostawił po sobie niezwykle cenny dla kultury Śląska diariusz, utworzony w latach 1416-1423. W ramach festiwalu odbyło się 5 koncertów w kościele św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej.

Przy Miejskim Ośrodku Kultury działa również Stowarzyszenie Blechhammer, którego celem jest badanie historii Ziemi Kozielskiej, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej, rozpowszechnianie jest wśród mieszkańców Kędzierzyna-Koźła, współpraca z placówkami oświatowymi, środowiskami badawczymi, osobami zajmującymi się amatorsko lub zawodowo historią oraz propagowanie je wśród osób odwiedzających miasto Kędzierzyn-Koźle. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- prowadzenie prac badawczych, związanych z celami Stowarzyszenia, publikację prac, będących wynikiem badań,
- gromadzenie pamiątek, dokumentów oraz eksponatów dotyczących historii Ziemi Kozielskiej,
- udostępnianie zainteresowanym powstałej ekspozycji (Izba Pamięci Lotników 15 Armii Powietrznej USAAF oraz Robotników Przymusowych i Jeńców Wojennych), która znajduje się w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Wyzwolenia 7, Dom Kultury „LECH”,
- wspieranie przedsięwzięć związanych z celami, dla których Stowarzyszenie zostało utworzone, realizowanych przez inne podmioty,
- współpraca z podmiotami o podobnym jak Stowarzyszenie celu działania,
- opracowywanie projektów, przedsięwzięć badawczych rozpowszechniających historię Ziemi Kozielskiej, zgłaszanie ich właściwym podmiotom, dla pozyskania środków finansowych na wyznaczone cele,
- poszukiwanie eksponatów historycznych związanych z celami Stowarzyszenia.

W 2025 r. wystąpiono do Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przekazanie podpisanych elektronicznie kopii decyzji o wpisie do rejestru zabytków województwa opolskiego zabytków rejestrowych będących we własności Gminy Kędzierzyn-Koźle celem rozpoczęcia przed Starostą Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego prowadzenia postępowania w sprawie montażu na ww. zabytkach znaku „błękitnej tarczy”, o której mowa w art. 12 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami tj. znaku informującego o tym, iż zabytek podlega ochronie.

Podsumowanie

Niewątpliwie ten strategiczny dokument, jakim jest Gminny Program Opieki nad Zabytkami, jest dokumentem, który zajmuje ważne miejsce w polityce opieki nad zabytkami, przyczyniając się do wzrostu aktywności w zakresie opieki nad nimi, daje także możliwość programowania działań długoterminowych w zakresie projektów nakierowanych na dbałość o dziedzictwo kulturowe regionu.

Niniejsza informacja stanowi sprawozdanie z podjętych działań w 2025 r., które zostały objęte nowym programem na lata 2025-2028.

Zatwierdzam

PREZYDENT MIASTA

Sabina Nowosielska